

1821. Αναστάσιος Πολυζωίδης : Άνθρωπος γενναίας ψυχής.

Του Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου.

Ο Αναστάσιος Πολυζωίδης (1802-1873) χαρακτηρίστηκε «άνθρωπος γενναίας ψυχής» από τον φίλο του Γεώργιο Τερτσέτη (1800-1874). Να σημειωθεί ότι ο Τερτσέτης χαρακτήρισε έτσι τον Πολυζωίδη στην πανηγυρική ομιλία που θα εκφωνούσε στην Βουλή των Ελλήνων για την επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου, στις 15 Απριλίου 1874. Όμως το πρωί εκείνης της ημέρας απεβίωσε. Αναγγέλλοντας αυθημερόν τον θάνατο του Τερτσέτη στη Βουλή ο τότε Πρόεδρος Θρασ. Ζαΐμης είπε μεταξύ άλλων: «Προπαρασκευάζων δε τον ετήσιον αυτού λόγον (Σημ.γρ. Ο Τερτσέτης μιλούσε κάθε χρόνο σε αίθουσα της Βουλής επί τη επετείω της 25^{ης} Μαρτίου 1821) κατελήφθη υπό εγκεφαλικής αποπληξίας και εγκατέλειψε τον προσωρινόν τούτον βίον σήμερον την πρωίαν...» (Ντίνου Κονόμου «Γεώργιος Τερτσέτης – Ανέκδοτα Κείμενα», Εκδ. Συλλόγου προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, Αθήναι, 1959, σελ. 111).

Ο Τερτσέτης στο κύκνειο άσμα του ονομάζει τον Πολυζωίδη «άνθρωπο γενναίας ψυχής». Γιατί «άνθρωπο» και όχι με κάποια από τις πολλές ιδιότητές

του; Ο Πολυζωίδης ήταν νομικός, δικαστικός, πολιτικός, δημοσιογράφος, συγγραφέας. Διότι, όπως ο ίδιος ο Τερτσέτης εξηγεί, πάνω από όλες τις ιδιότητες και τις κρατικές θέσεις που ανέλαβε, ήταν άνθρωπος. Ναι, άνθρωπος με ελαττώματα και αδυναμίες, αλλά και με διάθεση μετανοίας και με πιστότητα σε αρχές, που δεν επηρεάζονταν από ταπεινά ελατήρια και προκαταλήψεις.

Η Ιστορία έχει καταγράψει ότι ο Πολυζωίδης έχει σημαντική ευθύνη για την πρόκληση πολεμικής ατμόσφαιρας σε βάρος του κυβερνήτη Ιωάννου Καποδίστρια, με την εφημερίδα «Απόλλων» που εξέδιδε, πρώτα στο Ναύπλιο και μετά στην Ύδρα. Είναι αληθές ότι τον πολέμησε με μίσος, ανάξιο μορφωμένου ανθρώπου και ήταν λυπηρό που πανηγύρισε για την δολοφονία του. Αυτά τα καταγράφει ο Τερτσέτης, που ήταν υπέρ του Καποδίστρια και της προσπάθειάς του να δημιουργηθεί ένα ελεύθερο και ευνομούμενο κράτος και που «το βίαιον της αντιπολιτεύσεως έδωσε αφορμή εις την διχόνοια, να σχηματίσει το αξιοθρήνητο αποτέλεσμα της παραδόσεως των ελληνικών δικαιωμάτων εις τους Βαυαρούς εξουσιαστές». (Αυτ. σελ. 114).

Βάζοντας ο Τερτσέτης στη ζυγαριά της Δικαιοσύνης την εγκληματική στάση του Πολυζωίδη έναντι του Καποδίστρια με την ηρωική που τήρησε ως πρόεδρος του δικαστηρίου στη δίκη των Θεοδώρου Κολοκοτρώνη και Δημητρίου Πλαπούτα εκτιμά ότι η στάση του στη δίκη τον εξιλέωσε στα μάτια του λαού. Εξηγεί ο Τερτσέτης: «Μα την αλήθεια, αν είχε συμβεί να προεδρεύη το δικαστήριο εκείνο άνθρωπος ναι μεν νομικός, αλλά δουλικών φρονημάτων, ή κυματιζόμενος εις τας αρχάς του δικαίου, ή άμοιρος ανδρείας και γενναιότητος, βεβαιωθήτε, το άσπλαχνο σίδερο της γκιλοτίνας θα άχνιζεν από το αίμα των δύο αθών στρατηγών». (Αυτ. σελ. 115).

Στην τελευταία ομιλία της ζωής του ο Τερτσέτης αισθάνθηκε την ανάγκη να κάνει το μνημόσυνο του πριν από λίγους μήνες και συγκεκριμένα τον Ιούλιο του 1873 αποθανόντος Πολυζωίδη, περιγράφοντας με ακρίβεια και γλαφυρότητα τα της δίκης των Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα. Περιγράφει την αντίσταση που προέβαλαν οι δύο τους και κυρίως ο Πολυζωίδης στη στημένη

απόφαση των άλλων τριών δικαστών και στην πίεση που άσκησε η Βαυαρική Αντιβασιλεία με τα όργανά της (Μάσον, Σχινά, Κωλέττη).

Είναι πολύ σημαντική η μαρτυρία του Τερτσέτη ότι «οι οφθαλμοί των Ελλήνων δεν είδαν το ανόσιον αμάρτημα του αποκεφαλισμού των Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα, χάρις εις τον Πολυζωΐδην... Η αψιά αντίστασίς του, αντίστασις Προέδρου και όχι απλού δικαστού, του προ ολίγων μηνών εχθρού θανασίμου των Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα, αδυνάτισε το κύρος της αποφάσεως των τριών άλλων δικαστών (Σημ. γρ. Της πλειοψηφίας δηλαδή), και έδωσε λαβήν εις τους πρέσβεις των ξένων δυνάμεων να εννοήσουν την αθωότητα των κατηγορουμένων, να κάμουν παρατηρήσεις εις την Αντιβασιλείαν, να γράψουν εις τας αυλάς των. Βεβαιωθήτε ότι αν ο Πολυζωΐδης ήθελε κλίνει εις την απόφασιν των τριών, ή εν σιγή να την υπογράψη, ο θάνατος των Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα ήτον άφευκτος». (Αυτ. σελ. 121).

Η Αντιβασιλεία και ο Κωλέττης διόρισαν τον Πολυζωΐδη Πρόεδρο του Δικαστηρίου, έχοντας γνώση της αντιπάθειάς του προς τον Κολοκοτρώνη. Πίστεψαν ότι θα ακολουθούσε το πάθος του και όχι τις Αρχές του. Στη δική του δίκη, που, κατά παραγγελία των Μάουερ και Έϊντεκ, ήταν κατηγορούμενος μαζί με τον Τερτσέτη για το ότι δεν υπέκυψαν στην απόφαση της πλειονοψηφίας του δικαστηρίου περί της καταδίκης εις θάνατον των Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα, ο Πολυζωΐδης παραδέχτηκε ότι έκλαψε ενώπιον των τριών δικαστών και εξήγησε: «Η εντολή “ου φονεύσης” μ’ εφόβιζεν απρηγόρητα, επειδή φόνος ασυγχώρητος είναι ο άδικος αποκεφαλισμός ανθρώπου. Ναι! Σχεδόν εγονάτισα φιλώντας τα χέρια των τριών». (Τερτσέτη Άπαντα, τόμ. Α΄, Αθήνα, 1958, σελ. 303-304). Όταν οι τρεις επέμειναν στη θανατική καταδίκη των ηρώων ο Πολυζωΐδης οργισμένος τους είπε: «Με τέτοια αποδεικτικά στοιχεία ούτε δύο γάτοι δεν καταδικάζονται εις θάνατον!». Για την Ιστορία να σημειωθεί ότι οι Πολυζωΐδης και Τερτσέτης αθωώθηκαν στη δίκη τους, παρά την σε βάρος τους προκατάληψη των Βαυαρών. Η αθωωτική απόφαση συνοδεύθηκε από τις υπέρ τους ενθουσιώδεις εκδηλώσεις του λαού.

Η οικογένεια του Πολυζωΐδη ήταν εύπορη του Μελενίκου και τηρούσε τις Παραδόσεις του Γένους. Από τους κόλπους της αναδείχθηκε ο εκεί Μητροπολίτης Λεόντιος (1769-1796), ο οποίος αργότερα εξελέγη Μητροπολίτης Καισαρείας. Ο δάσκαλος του Πολυζωΐδη Χριστόφορος Φιλητάς, που τον επηρέασε, ήταν ιατρός και έγραψε την πραγματεία: «Η υπεράσπισις της Γραικικής Εκκλησίας εσχάτως προσβληθείσης υπό Δομνίκου Τειξείρα». Ο ίδιος ο Πολυζωΐδης γράφει ευγνωμόνως για τον άλλο διδάσκαλό του στο Μελένικο Αδάμ Ζαπέκο, ότι τον ωφέλησε όχι μόνο με την από καθέδρας διδασκαλία του, αλλά και δια του παραδείγματος, του αληθούς Σωκρατικού βίου και της ενδελεχούς κηρύξεως του Θείου Λόγου.

Ο Πολυζωΐδης κατηγορεί τους Γάλλους της εποχής του ότι χωρίς τον παραμικρό γογγυσμό και σχεδόν με ευχαρίστηση στερήθηκαν την ατομική τους ελευθερία και την ελευθερία του Τύπου από τους επαναστάτες και ανέχθηκαν την παντοδυναμία της εξουσίας του Ναπολέοντα, «κάτι που καθιστούσε δυσκολότατο να εμποδιστούν οι σφετερισμοί και οι καταχρήσεις». (Αναστασίου Πολυζωΐδη «Κείμενα για τη Δημοκρατία 1824-1825», Εκδόσεις Οκτώ, Αθήνα, 2011, σελ. 72-73).

Ο Πολυζωΐδης διαφωνούσε με την αθεΐα της Γαλλικής Επανάστασης. Στη «Γενική Θεωρία περί των διαφόρων Διοικητικών Συστημάτων και εξαιρέτως περί του Κοινοβουλευτικού...», που έγραψε το 1825 στο Μεσολόγ-γι, πρόβα-λε την ένθεη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των ΗΠΑ, του 1776, η οποία, μεταξύ άλλων, τονίζει: «Όλοι οι άνθρωποι εδημιουργήθησαν ίσοι και επροίκισθησαν επίσης από τον Δημιουργόν του παντός με δίκαια αναπαλλοτρίωτα, μεταξύ των οποίων πρώτα είναι η Ζωή, η Ελευθερία και η Ευδαιμονία» (Τύποις και Αναλώμασι Δ. Μεσθενέως, Εν Μεσολογγίω, 1825. Αντιγρ. Εις «Κείμενα για τη Δημοκρατία», σελ. 101).-

Πηγή : <http://www.antibaro.gr/>